

هزار سال پیش
یک قلم...

یک بسته مداد رنگی هفت‌رنگ به تو می‌دهم؛ از من قبول کن. شاید دلت خواست رود بکشی. یک برکه متروک بکشی. دور کلبه را هاشور بزنی، سایه‌های کم‌نور بکشی. اگر زرد را برداشتی، ماه بکش. آسمان را سیاه بکش. بعد بیا پایین، لای پنجره را باز بکش که اتاق تاریک نباشد. حالا یک پدر بزرگ بکش. یک بچه بی‌قرار باز بگوش که از پدر بزرگ بپرسد: «آقا جون! چی می‌خونی؟» پدر بزرگ کلاه نمدی دارد. آن را روی سرش جابه‌جا می‌کند، فنبله چراغ زنبوری را می‌دهد بالا. کتاب را پایین می‌آورد می‌گوید: «پروین» پدر بزرگ یک پا را دراز می‌گذارد، کتاب را می‌گذارد روی آن، بنامی‌کنند از پروین اعتصامی گفتن؛ از یک زن خوش‌ذوق؛ یک زن شاعر که با یکی از آژان‌های شهر بانی ازدواج کرد و عیش و نوش‌های خانه شوهر را طاقت نیاورد و با کام تلخ دوباره برگشت به خانه پدری. بعد هم که پدرش مُرد و دوباره غمی دیگر به غم‌های زن اضافه شد. پدر بزرگ خواند: «اینکه خاک سیه‌ش بالین است / اختر شعر ادب، پروین است / گرچه جز تلخی ایام ندید / هر چه خواهی سخشن شیرین است» و از من پرسید: «شعر "موسا" ی پروین رو خوندم برات؟» گفتم نه. و پدر بزرگ بنا کرد به خواندن. بچه بی‌قراری بودم اما قرار گرفته بودم حالا. دیدم پدر بزرگ بلند شده مثنوی را از تاقچه برمی‌دارد و می‌گوید: «مولوی هم راجع به موسی (ع) شعر داره. نشنیدی؟» می‌گویم نه. می‌خواند. پشت هم بیت‌ها را می‌خواند و پشت هم بیت‌ها را معنی می‌کند تا بچه بفهمد و دل بدهد. آن شب که پیش پدر بزرگ هستم، قدر هزار و یک شب بزرگ می‌شوم. قدر هزار و یک شب می‌فهمم. هزار و یک شب ذوق می‌کنم. اعجاز قلم، این است. هزار سال پیش یک ایرانی قلم در دست می‌گیرد و شروع می‌کند به سرودن شاهنامه؛ هزار سال بعد پدر بزرگ برای من می‌خواند. مدادها پُل‌های تاریخند. ما ایرانی‌ها را وصل می‌کنند به هم. تواز آنسوی پل می‌آیی، می‌رسی به سعدی، به حافظ، به فردوسی، به نظامی، به تاریخ تمدن هر ایرانی. اعجاز قلم این است. ما و تاریخ ما را پیوند می‌زند به هم و شاید کاری کند که یک روز چشم باز کنی و ببینی تو هم می‌نویسی. شاید نویسنده شده باشی. شاید قرار باشد برای مردم از خوبی‌های کتاب خواندن بگویی. شاید گوش بدهند، دل بدهند. شاید مثل پدر و مادر من نباشند. بعد از مرگ پدر بزرگ، مادرم کار داشت، پدرم کار داشت، خواهر بزرگ‌ترم کار داشت. همه کار داشتند. هیچ‌کس وقت کتاب خواندن برای من نداشت. تو هم کار داری؟ اگر به فکر خودت نیستی، به خاطر پسرهای بی‌قرار، به خاطر دختر بچه‌های قشنگ پُر از سوال، به خاطر همه ما بیا تا یک بسته مداد رنگی هفت‌رنگ بدهم به تو؛ از من قبول کن. شاید دلت خواست رود بکشی. یک برکه متروک بکشی. دور کلبه را هاشور بزنی، سایه‌های کم‌نور بکشی. بیا و به خاطر همه ما، یک پدر بزرگ بکش، یک بچه بی‌قرار باز بگوش که از پدر بزرگ بپرسد: «آقا جون! چی می‌خونی؟»

جوان‌ترین سنگربان تاریخ فوتبال ایران دست به قلم شد

نکیسا: سال بعد کتابم زودتر از
خودم به نمایشگاه می‌آید

برای تو فوتبال تمام شده، چه فرقی می‌کند، دیر یا زود باید می‌رفتی. مثل دیگران و روزی هم مثل حجازی، باید برای همیشه بروی. درست است، قهرمانان دوبار می‌میرند اما تو می‌خواهی دوباره متولد شوی. سخت است، خیلی جوان بودی که فوتبال روی بی‌رحم‌ش را به تو نشان داد. فوتبال تمام شده اما زندگی که تمام نشده. حالا دستکش‌هایت را آویزان کرده‌ای و دوست داری قلم جای خالی آنها را پر کند. حالا سرت با درس و دانشگاه گرم است و حسابی با کتاب مانوس شده‌ای. حالا دروازه‌بان‌های جوان را که می‌بینی یاد آن روزها می‌افتی. یاد آن بعد از ظهر با شکوه در سنت‌اتین. با ۲۳ سال سن برای ایران در جام جهانی به میدان رفتی. مقابل غول‌های یوگسلاوی، مقابل پر دراک میا توویچ مغرور که گفته بود ۵ گل به ایران می‌زند، اما درس خوبی از تو گرفت. نه! نمی‌خواهی این بچه‌ها هم مثل تو زود مصدوم شوند و... باید برایشان بنویسی، باید با کتاب به آنها بگویی چطور خودشان را از گزند مصدومیت حفظ کنند. تو با این کار دوباره متولد می‌شوی.

نیما نکیسا دروازه‌بان اسبق تیم ملی و پرسپولیس، جوان‌ترین سنگربان تاریخ ایران است. او با ۲۱ سال سن در جام ملت‌های آسیای ۱۹۹۶ مقابل عراق در چارچوب دروازه ایران ایستاد. نکیسا سیزدهمین دروازه‌بان جام جهانی ۱۹۹۸ فرانسه و ششمین دروازه‌بان قرن فاره کهن به حساب می‌آید. او که برای بازدید از نمایشگاه کتاب آمده بود، در گفت‌وگو با ما از نوشتن کتابش با موضوع فیز یولوژی و آسیب‌شناسی برای دروازه‌بانان خبر داد.

■ ■ ■

■ گفته می‌شود نیما نکیسا دست به قلم شده و در حال نگارش کتابی با موضوع آسیب‌شناسی ورزشی است. این مطلب صحت دارد؟

هم‌بله، هم‌خیر! قرار نیست یک کتاب از من منتشر شود، بلکه در حال حاضر روی ۲ کتاب کار می‌کنم. یکی با موضوع حرکت‌شناسی

و حرکات اصلاحی دروازه‌بانان فوتبال. دیگری هم درباره سیستم عضلانی بیماران ام‌اس است. امیدوارم با پایان تحصیلاتم در مقطع کارشناسی ارشد تربیت بدنی این آثار روانه بازار نشر شوند.

■ در کتابی که برای دروازه‌بانان می‌نویسید، غیر از حرکت‌شناسی به مباحث روانشناسی هم اشاره می‌کنید؟

صد در صد. سایکولوژی بخش جدانشدنی فوتبال و به ویژه دروازه‌بانی است. ببینید اولین اشتباه یک سنگربان، آخرین اشتباه اوست. پشت سر او دروازه قرار دارد و کسی نیست که کمکش کند، پس باید با مباحث روانشناسی آشنا باشد. از بعد فیز یولوژی و آناتومی هم در کتابم از آسیب‌های ناحیه کتف، ترقوه و مفاصل لگن که محل تراکم استخوان و خونسازی است به تفصیل صحبت کرده‌ام.

■ چه زمانی این کتاب‌ها منتشر می‌شود؟

راستش نمی‌توانم زمان دقیقی را برای انتشار کتاب‌هایم مشخص کنم. من ۳ فصل از ۱۰ فصل کتاب دروازه‌بانی را نوشته‌ام. این کار قطعاً زمان‌بر است اما دوست دارم سال بعد کتابم زودتر از خودم به نمایشگاه بیاید.

■ بسیاری از بازی‌های شما با پیراهن تیم ملی و پرسپولیس به یادماندنی است. قصد مکتوب کردن آنها را ندارید؟

حرفش را هم ننویس! معتقدم خاطره‌نویسی در ورزش ایران بدون تحریف برخی واقعیت‌ها، امکان‌پذیر نیست.

■ ممکن است بیشتر توضیح بدهید؟

ببینید زندگی یک ورزشکار و به ویژه یک فوتبالیست با دنیای دیگران، تفاوت زیادی دارد. اگر قرار باشد یک فوتبالیست خاطراتش را بنویسد و صادق هم باشد، باید بگوید چه کسانی در فوتبال ایران چه کارهایی کرده‌اند. از چه لابی‌هایی باخبر شده و چه حق‌کشی‌هایی را که در فوتبال ایران ندیده است. فکر کنم فوتبالیست‌ها خوب می‌دانند من چه می‌گویم.

■ اما این اتفاق‌ها خیلی جاها می‌افتد و آب از آب تکان نمی‌خورد. برای نمونه وین رونی، مهاجم من یونایتد کتابی منتشر کرد که در آن به دیوید مویس، مربی سابق این تیم

حملات شدیدی شده بود اما...

بله می‌دانم، اتفاقی برای رونی نیفتاد و او این فصل هم بازیکن ثابت شیاطین سرخ بود، اما پاسخ شما را باید در پرسش‌تان جستجو کرد. در انگلستان قانون کبی‌رایت با سختگیری عجیبی اعمال می‌شود. یک نویسنده در قبال کلمه به کلمه کتابش مسئول است. اگر ادعایی می‌کند باید مستند باشد و اگر چیزی را تحریف کند، رسانه‌ها راحتش نمی‌گذارند.

■ تا امروز از کسی کتاب هدیه گرفته‌اید؟

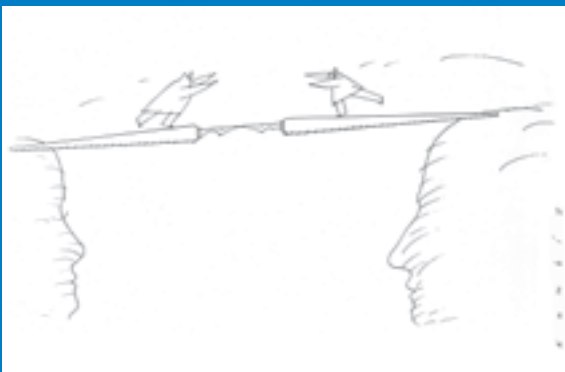
بله، یک بار از پدرم کتاب «سردار اسعدخان بختیاری» را هدیه گرفتم و هنوز هم آن را دارم. خانواده نکیسا از نوادگان این شخصیت به حساب می‌آیند و به همین دلیل هدیه با ارزشی برای من به حساب می‌آید.

■ و به کسی هم کتاب هدیه داده‌اید؟

بله به یکی از بهترین دوستانم دیوان حافظ هدیه دادم و فکر می‌کنم بهترین هدیه‌ای که می‌توانستم به او بدهم، دیوان لسان‌الغیب بود.

■ اگر قرار باشد به جزیره تنهایی بروید، چه کتابی را برای مطالعه همراهتان می‌برید؟

(می‌خندد) رابینسون کروزوئه! با خواندن آن می‌توانم قایق بسازم و از جزیره تنهایی فرار کنم!

■ طرح: کامییز درم بخش | اختصاصی «بیست و هفت»

ستون «یاد بعضی نفرات» هر روز به معرفی یکی از بزرگان عرصه فرهنگ می پردازد که امسال، نمایشگاه کتاب رانمی بینند

محمود عبادیان

نام او با فلسفه گره خورده است، مردی از سرزمین آذربایجان و زاده شهر ارومیه به سال ۱۳۰۷. درباره محمود عبادیان سخن می گوئیم، نویسنده و مترجمی که برای اولین بار رساله منطقی - فلسفی ویتگنشتاین را به زبان فارسی ترجمه کرد. در خانواده ای مذهبی به دنیا آمد و به دلیل فعالیت پدرش در اعتراضات کارگری به شوروی رفتند، اما پس از چند سال به دلیل محدودیت های حکومت روس ها در امور دینی، به ایران بازگشتند.

روزگار کودکی نسبتاً سختی را گذراند و مجبور بود برای امرار معاش، در بازار کفاشان و مغازه جورابفای در تهران کار کند، اما در عین حال از درس و تحصیل غافل نشد و در مدرسه «تکنیکال اسکول» درس خواند.

مدتی در شرکت نفت آبادان کار کرد و در جریان کودتای ۲۸ مرداد به زندان افتاد. به دلیل شکنجه های زندان، دچار آسیب جدی شد و برای مدت زیادی نتوانست کار کند. سفر به کشور چک برای ادامه تحصیل برنامه دیگری بود که عبادیان برای خود برگزید و در همانجا ترجمه رباعیات خیام به زبان آلمانی را زیر نظر پروفسور «یان ریپکا»، استاد مشهور شرق شناسی آغاز کرد. مدرک دکترای «تاریخ فلسفه عمومی» خود را از دانشگاه چارلز شهر پراگ و دکترای «فلسفه کلاسیک آلمان» را از دانشگاه شهر هامبورگ آلمان دریافت کرد.

زنده یاد عبادیان، علاقه خاصی به متون کهن و زبان و ادبیات فارسی داشت و به همین دلیل بعد از بازگشت به ایران و همزمان با تدریس در دانشکده ادبیات علامه طباطبائی از دیدگاه زیباشناسی روی این آثار کار کرد. رساله ای درباره حافظ نوشت و پس از آن نیز درباره تکوین غزل و نقش سعدی، همچنین سنت و نوآوری فردوسی در حماسه سرایی کتاب هایی منتشر کرد.

در کارنامه فعالیت های این استاد فلسفه، ترجمه و تالیف بیش از ۳۰ عنوان کتاب فلسفی و ادبی دیده می شود. از جمله آثار او می توان به «فردوسی، سنت و نوآوری در حماسه سرایی»، «سقراط»، «درآمدی بر ادبیات معاصر ایران»، «تکوین غزل و نقش سعدی»، «گزیده زیباشناسی هگل»، «هگل جوان»، «پرتره زرتشت» و «عالم در آینه تفکر فلسفی» اشاره کرد.

او سالیان بلندی به تدریس ادبیات پرداخت و شاگردان فراوانی را پروراند. بعد هم گروه فلسفه دانشگاه علامه طباطبائی را تشکیل داد و سپس عمده فعالیتش را بر تدریس فلسفه غرب و ترجمه آثار این حوزه گذاشت.

به گواه دوستانش، زنده یاد عبادیان مردی منظم، دقیق، کم حرف، گزیده گو و بسیار وارسته بود. او ۱۲ فروردین ماه سال ۱۳۹۲ و در سن ۸۵ سالگی در گذشت و جهان فلسفه و ادبیات را تنها گذاشت.

نامگذاری امسال به اسم اقتصاد و فرهنگ، متولیان نمایشگاه کتاب را هم بر آن داشته است که به این موضوع مهم و ضروری ورود کنند. این اتفاق از طریق برپایی نشست ها و برنامه های عدیده ای با موضوع اقتصاد نشر و مسائل پیرامونی آن صورت گرفته است. امروز پنجشنبه هم نشستی با عنوان «نسبت هدف گذاری بازاریابی با فروش کتاب؛ مقایسه بازار جهانی با بازار ایران» در طبقه دوم شبستان مصلی برگزار می شود. در این نشست، علیرضا ربانی، احمد عطارزاده و امیر حسین زادگان از ساعت ۱۱:۳۰ تا ۱۲:۳۰ با حضاران سخن می گویند.

نقد و بررسی کتاب «فرهنگ تاریخی زیبایی شناسی» یکی دیگر از برنامه هایی است که امروز در نمایشگاه کتاب برگزار می شود. علیرضا اسماعیلی، مشیت علایی، فریبرز مجیدی، علی معلم دامغانی و مهدی مقیسه سخنرانان این جلسه هستند که از ساعت ۱۰ تا ۱۱:۱۵ در سرای اهل قلم تشکیل می شود.

سرای اهل قلم، امروز برنامه های دیگری هم برای بازدید کنندگان از نمایشگاه کتاب تدارک دیده است؛ از جمله برنامه ای با عنوان «چشم انداز تاریخ نگاری انقلاب اسلامی» که با رونمایی از آثار تازه مرکز اسناد انقلاب اسلامی همراه است. زمان برگزاری این نشست را از ۱۱:۳۰ تا ۱۲:۴۵ اعلام کرده اند.

دکتر کاظم معتمدنژاد از روزنامه نگاران پیشکسوت ایرانی بود که از وی به عنوان پدر علم ارتباطات ایران نام می بردند. وی در چهاردهم آذرماه ۱۳۹۲ در گذشت. امروز در نمایشگاه کتاب یک برنامه برای یادبود این استاد فقید برپا می شود. دکتر مهدی محسنیان راد که خود از استادان نامدار این عرصه است، در این مراسم نکوداشت سخنرانی می کند. سرای اهل قلم از ساعت ۱۶:۳۰ تا ۱۷:۴۵ میزبان بزرگداشت دکتر معتمدنژاد است.

دوستداران علم جغرافیا امروز خود را به غرفه سازمان اسناد و کتابخانه ملی در نمایشگاه کتاب برسانند. چون جواد صفی نژاد، جغرافیدان نام آشنا از ساعت ۱۷ در این غرفه حضور پیدا می کند تا درباره حوزه تخصصی اش با حضاران گپ و گفت بزند.

ناشران دانشگاهی در ترویج علم و تقویت بنیه های آکادمیک کشور نقشی اساسی ایفا می کنند و در این میان، استخوان خرد کرده ها و قدیمی ترهایشان حق بیشتری بر گردن صنعت نشر دارند. به همین خاطر، امروز پنجشنبه از ساعت ۱۱:۳۰ تا ۱۳ مراسمی در تجلیل از ناشران پیشکسوت دانشگاهی برگزار می شود. محل تشکیل این نکوداشت، سرای اهل قلم است.

اگر دوست دارید یک سنگ نوشته باستانی را ببینید که به دوران عیلامیان برمی گردد، امروز خود را به تالار خلیج فارس در طبقه دوم شبستان برسانید. چون قرار است از این سنگ نوشته عیلامی که در بوشهر کشف شده است، رونمایی شود. علاوه بر آن، امروز ساعت ۱۱ از کتاب «فرهنگ ریشه شناسی فارسی» نوشته های نریش هوبشمان و پاول هون رونمایی خواهد شد. در رونمایی این کتاب، دکتر جلال خالقی مطلق که ترجمه آن را به عهده داشته است، به همراه دکتر علی اشرف صادقی و دکتر ژاله آموزگار حضور دارد. تالار خلیج فارس، امروز چند سخنرانی را هم در دستور کارش دارد؛ اینگو کول استاد دانشگاه و صاحب نظر آلمانی درباره «آلمان ها در خلیج فارس، جنگ جهانی دوم»، دکتر وحیده ماحوزی با موضوع «نقش رشادت های مردم بوشهر در خلیج فارس»، دکتر سالاری، استاندار بوشهر تحت عنوان «نقش استان بوشهر در خلیج فارس» و دکتر کیومرث امیری با موضوع «ایران شناسان خارجی و خلیج فارس؛ از واقعیت تا توهم». این سخنرانی ها از ساعت ۱۶ در طبقه دوم شبستان آغاز می شود.

امروز پنجشنبه ۱۸ اردیبهشت ماه یک نشست هم با این عنوان در سرای اهل قلم کودک و نوجوان برگزار خواهد شد: «مخاطب شناسی کتاب کودک و نوجوان و قدم های پیش رو». در این نشست چهره هایی مانند جواد محقق، سیدعلی محمد رفیعی، مهران بهروز فغانی و علی اصغر سیدآبادی حضور می یابند. «مخاطب شناسی کتاب کودک و نوجوان و قدم های پیش رو» از ساعت ۱۷ تا ۱۸:۳۰ شکل می گیرد.

طبقه دوم شبستان، امروز شاهد برپایی یک نشست دیگر هم هست که به رونمایی از سه کتاب روایتگری جنگ در شمال غرب اختصاص دارد. سخنران این برنامه سردار علی فضلی، فرمانده قرارگاه مرکزی راهیان نور است. رونمایی این کتاب ها از ساعت ۱۲:۳۰ آغاز می شود.

- زیر نظر: کمیته روابط عمومی و اطلاع رسانی
- سردبیر: محسن فرجی
- تحریریه: آرزو شهبازی، یاسر نوروزی، ساره گودرزی، یاسر سماوات
- امور هنری: محمد مهدی اشرف سمنانی